

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. An ad fugiendam iurisdictionem Episcopi domiscilij, possit quis ordinari alibi titulo beneficij? Et an possit Episcopus ordinare illum, qui in sua Dioecesi nullum habet beneficium, si hac sola ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Sup. hoc in
Ref. praeci-
ta. & in alio
§. eius not.
primæ.

§. 1. **N**egativè respondet Genuensis in praxi cap. 48. num. 3. vbi sic ait: Neapoli non ordi-
nantur sine dimissoriis exteri, ratione beneficii sim-
plicis, non requiritur residentiam, in ea obtenti-
quamvis Ioannes Andreas Dominicus, & Franchus
in cap. cum nullus, de tempor. ordin. in 6. dicant id fieri
posse: cui observantia ad stipulat Concilium Tri-
dentinum cap. 11. sess. 23. de reform. dum concedit
Episcopo, quod possit ordinare non subditum suum
familiarem triennalem, sine dimissoriis, dummodo
illi statim Ecclesiasticum beneficium conferat; si
enim beneficium solum sufficeret, frustra requireretur
residentiam: nisi dicas, quod ex Concilio potest
prius ordinari, & postea ei conferri beneficium.
Quidquid sit, talis est observantia Curie, & ratio-
nabilis. Ita Genuensis.

2. Sed communiter Doctores contrarium senti-
unt, ita Marius Antoninus variar. resol. lib. 1. resol.
112. casu 28. Garcia de benef. tom. 1. part. 2. cap. 4.
num. 9. vbi sic ait: Tertio ampliatur, etiam si benefi-
cium non requirit residentiam, nec in illo resideat,
nec in illius Diocesi, & sic non eximatur à iuri-
dictione primi Episcopi; cum textus simpliciter lo-
quatur de beneficio. Vide etiam Squillantem de pri-
vil. Cleric. cap. 4. n. 237. Auerlam de Sacrament. Ordin.
quest. 3. sect. 6. Palscium in praxi part. 1. cap. 1. art. 3.
num. 3. Vallacum tom. 1. allegat. 4. num. 30. & Ma-
chadum de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 1. tract. 3.
document. 4. num. 4. sic ait: [Dudan hi basta,
que el beneficio sea simple. Algunos Doctores sien-
ten, que no, juzgando, que el texto citado pide,
que el beneficio aya de ser de tal condicion, que re-
quiera actual asistencia en aquel Obispado. Si bien
mas comun, y recibida opinion es la contraria, por-
que segun principio de Derecho: Lex generaliter
prolata, etiam generaliter debet intelligi. Y el tex-
to referido habla generalmente de qualquiera bene-
ficio, y assi no se deve restringir.

RESOL. LIII

An Episcopus possit aliquem ordinare, cui paulo antea
beneficium conferat? Ex p. 8. tr. 2. Resolut. 22.

Sup. hoc in
Ref. seq. §.
Sed in fauo-
re, & in ref.
1. post seq. &
in eundem in
fin. Ref. 66.
& in alio §.
eius annot.
Sed cum iis-
dem DD.

§. 1. **P**ro responsione huius dubij apponam hic
verba Marchini de sacram. Ordin. tractat. 1.
part. 5. cap. 8. num. 9. vbi sic ait: Ampliatur, vt pro-
cedat etiam in eo qui nullum habet in tali Diocesi
beneficium; sed tamen Episcopus illius Diocesis,
optans illum ordinare, beneficium hac intentione
illi conferat, vt illum valide possit initiare. Nam
textus solum requirit, vt quis legitime beneficium
obtineat, nec distinguit, quarene quis illud ob-
tineat: ergo nec nos distinguere debemus. Sic Vgo-
linus vbi supra. Cui tamen sententia duo obstat vi-
dentur. Primum, quia hæc beneficii collatio videtur
esse in fraudem legis, scilicet, ad eximendum il-
lum Clericum, cui beneficium conferatur, à iurisdic-
tione sui Episcopi: at fraus, & dolus nemini debent
patrocinari. Secundò, si illud fieri licite posset, frus-
trà Tridentinum sess. 23. de reform. cap. 9. definiisset,
Episcopum tunc solum posse aliquem alterius Diocesis
ad Ordines promovere, cum per triennium
fuerit cum eo commoratus, dummodo illi statim be-
neficium conferat. Nam iuxta prædictam senten-
tiam, non requireretur triennalis cum dicto Episco-
po commoratio. Et idè hanc sententiam quæ verior
videtur, sequitur Franchus d. cap. cum nullus, glossa
cap. eos qui, de temp. ordin. vel signentum. Quaranta
vbi supr. Riccius resol. 262. Barbosa d. alleg. 4. n. 57.
Si quis tamen priorem sententiam tueri vellet, ad
Tom. 11.

primam respondere posset, fraudem legi non face-
re, qui vitur iure suo, quod lege ipsa nititur. Ad se-
cundum differre à casu triennalis familiaris, quod in
illo collatio beneficii debet necessariò præcedere or-
dinationem, in hoc verò potest sequi, vt satis collig-
itur ex verbis Concilij d. cap. 9. ibi, Beneficium sta-
tim re ipsa illi conferat: quasi dicat statim post ordi-
nationem. Ita Marchinus.

2. Verum communiter Doctores asserunt, be-
neficium non debere esse collatum in fraudem, ab
hoc, vt extrahatur ex aliena Diocesi. Vide Molse-
sium in summa tom. 1. tract. 2. cap. 2. num. 7. Palscium
in praxi, part. 1. cap. 1. art. 2. num. 3. Vnde Machadus
de perfect. Confess. tom. 2. lib. 4. part. 1. tractat. 3. do-
cument. 4. num. 4. sic ait: [La tercera cuestion es, si
para este efecto aproueche el beneficio adquirido, in
fraudem. Y aunque Campanil lo duda. Pero la mas
probable es, que no: y como tal la defiende Bar-
bosa en el lugar citado; fundado en que como dize
vt. principio de derecho: Fraus, & dolus nemini de-
bet patrocinari.] Ita Machadus.

RESOL. LIV.

An ad fugiendam iurisdictionem Episcopi domicilij,
possit quis ordinari alibi titulo beneficii?

Et an Episcopus possit ordinare illum, qui in sua Dio-
cesi nullum habebat beneficium, si hac sola intencio-
ne illi conferat?

Et an prædictus Episcopus in tali casu possit dispensare
in interstitiis cum illo providendo, & in illegitimi-
tate ad Ordines; sicut potest Episcopus domicilij?
Exp. 11. tr. 4. & Mis. 4. Ref. 1.

§. 1. **C**asus est nimis practicabilis, & ad illum
Negativè respondet Barbosa de potestate
Episcopi part. 2. alleg. 4. n. 45. & alij. Probat hanc
opinio, quia fraus & dolus nemini debent patroci-
nari, licetque sullo, ff. de furtis, cap. dictum 30. q. 1. cap.
intelleximus, de iudic. cap. tue 12. de Cleric. non resid.
cap. sedes, cap. ex renare, de rescript. cap. 2. de dolo, c. 2.
de cognat. spirit. cap. 1. de coll. deteg. cap. tuus, de usur.
Oldrad. conf. 257. num. 41. prope fin. vers. fraus insuper.
Crauet. conf. 764. n. 6. Baldus conf. 76. factum tale est,
in fin. lib. 1. Menoch. de arbit. lib. 2. casu 182. n. 60.
& conf. 121. n. 5. & conf. 136. n. 8. & conf. 198. n. 13. Con-
uat. lib. 1. c. 18. n. 5. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloss. 9.
n. 67. Cardinal. Tuscus practic. concl. tom. 4. litt. F. concl.
474. per totam. Cardos. in praxi indic. & aduc. v. do-
lus. n. 3. & alij.

2. Sed ego de hoc casu ex Hispania anno elapso
per litteras interrogatus, quidquid alibi dixerim
probabiliter affirmativè respondi, nullo Authorum
testimonio fretus, nunc autem inuenio hanc senten-
tiam cum aliena tamen formidine docere sapiens
simum Patrem Bardi in selectis lib. 3. q. 3. n. 7. vbi sic
ait: Quæres num possit quis ordinari titulo benefi-
cij existentis in aliena Diocesi, si id fiat in fraudem
ad fugiendam iurisdictionem Episcopi domicilij,
quod tunc eveniret, quando quis fundaret benefi-
cium hac intentione, vt posset ab alio Episcopo pro-
moveri, vel præsumptivè, ita existimaretur v. g. si de
proximo tempore ante ordinationem fundaret be-
neficium, & maxime tenuissimum, vt duorum, aut
trium aureorum in aliena Diocesi, vel id ex aliis
coniecturis colligeretur.

3. Respondent communiter Doctores, etiam il-
li qui sunt in secunda sententia, in fraudem fieri non
posse.

Sed, vt verum fatear, ratio ista apud me vini
non facit, quia iure suo utens, nequaquam frau-
dem

Alibi in Ref.
not. seq.

dem committere videtur, vt habemus ex *regulis iuris* § 6. & colligitur ex l. quod, & ex l. flauia § plane ff. de lib. hom. exhibitio, nam bona aut mala intentio, quamuis faciat ad fugiendum, vel pattandum peccatum, nequit tamen irritare actum externum si aliunde actus ille in iure sustinetur, quia intentio est actus occultus & internus, & ideo si actus externus non est contra iustitiam, quamuis operans intentionem malam habeat, non potest vi talis intentionis, de matrimonio celebrando lib. 3. disput. 18. nu. 9. proinde si lex Canonica statuit Episcopum illius loci in quo est beneficium in ordine ad hunc effectum promouendi, esse legitimum, & proprium, & cum vnicuique liberum sit instituire beneficia Ecclesiastica, in quacumque Diocesi, non video cur intentio illa occulta fugiendi iurisdictionem Episcopi domiciliij, possit tollere iurisdictionem ab Episcopo beneficij ea intentione fundari, & illicitam reddere promotionem factam ab Episcopo beneficij, etiam si beneficium sit nouiter institutum, aut collatum in illum finem, & quamuis intentio illa instituendi beneficium ob supradictum finem, possit esse mala ob aliquam adiacentiam circumstantiam, non erit tamen mala ex hoc præciso capite, quod ab alio Episcopo & non à proprio ordine recipiantur; nam in c. illo cum nullus non ponitur talis limitatio, sed solum requiritur vt quis beneficium canonicè obtineat, ad hoc vt possit ordinari ab Episcopo loci in quo est beneficium, & ideo hanc sententiam libenter recipere; sed quia non habeo adhuc Auctorem pro illa, ideo pro modo suspensio iudicij, vsque dum melius aliorum placito dicta sententia confirmetur. Hucusque Bardi.

4. Sed in fauorem sententiæ amicissimi Viri adduca casum similem, An possit Episcopus ordinare illum, qui in sua Diocesi nullum habet beneficium, si hæc sola intentio illi confert.

Et licet glossa in cap. eos, de tempor. ord. verbo figmentum, Francus in c. cum nullus, Riccius ref. 262. Barbof. de offic. & potest. Episc. allegat. 4. num. 47. Quaranta verbo Ordo, & alij, quos adducit & sequitur Machadus tom. 2. lib. 4. part. 1. tract. 3. docum. 4. n. 4. negatiuè respondeant, eo quod hæc beneficij collatio esset in fraudem legis, nempe ad eximendum ordinandum à iurisdictione sui Episcopi, at fraus & dolus nemini debent patrocinari. Ergo.

5. Hoc tamen non obstante affirmatiuam sententiam tenet Leander de Sacrament. tom. 2. tract. 6. disp. 8. quest. 19. & Martinus de San Ioseph in monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 4. de ordine num. 10. vbi sic ait, Quando el Obispo da vn beneficio à Clerigo de otro Obispado, solamente con fin de ordenarle, puede hazerlo assi, porque esta no es fraude pues ya tiene beneficio en su Obispado, y no pide mas el Derecho, ita Vgolinus de officio Episcopi cap. 26. §. 3. & verba generaliter prolata referuntur ad omnia, l. quidam ff. de tritico, vino, gloss. final. C. de hered. de lat. Hucusque Martinus.

6. Igitur ius solum requirit quod quis beneficium legitime optime obtineat, vt ratione illius ad ordines promouere possit: Nec distinguit quo fine, aut ratione quis illud obtineat: ergo nec nos distinguere debemus. Nec quid obstat fundamentum contrarium: dicendum enim nullo modo fraudem legis facere, qui vitur iure suo, quod lege ipsa nititur, Sed hæc omnia procedunt in casu nostro à Patre Bardi appposito. Ergo.

7. Sed si aliquis hic inquirat, An supradictus Episcopus in tali casu possit dispensare in Interstitiis cum ipso prouidendo; Negatiuè respondet Marius Antoninus l. 1. var. resol. 112. cas. 28. cum non possit iudicare de necessitate, vel vtilitate Ecclesie

Sup. hoc infra in Ref. 95.

non suæ, & citat Nauarum, sed male. 8. Mi hi verò magis placet opinio affirmatiua, quam ex Garzia, & Barbofa tenet Bardi vbi supra, quibus ego addo Leandrum loco citato 9. 20. & Martinum de San Ioseph n. 7. vbi sic ait. Para adquirir el cap. nullus de temporibus ordinand. in 8. absoluto tenet te pidi beneficio sin distinguit que sea simple y d de residencia, y sin distincion le ha de entender de qualquiera beneficio, l. de precio ff. de publicis in rem alien. cap. solita de maioris. & obed. §. 1. 1. & l. propositi ff. de legat. prefam.

9. Y qualquiera de los beneficios da detecho al Obispo donde caen para que pueda dispensar en las interdicciones al tal beneficiado, argum. legis si quis tenet. §. si duobus, & ibi gloss. verbo dominum ff. commoda et. Ita Martinus.

10. Nec obstat argumentum in contrarium adductum à Mario Antonino, nam ad illud respondet Bardi negando non posse fieri iudicium ab Episcopo isto de necessitate, aut vtilitate alterius Ecclesie quamuis non suæ, quia vel loquitur de iudicio prouato ex eo præcisè quod nequeat scire ex, que pertinent ad alienam Ecclesiam, vel de iudicio iudicato: si de primo, hoc est merè per accidens, ut tunc non possit dispensare, non ex defectu potestatis, sed ex defectu causæ ignoratæ sufficientis ad dispensandum, si de secundo, quamuis Ecclesia illa non sit sua, nihilominus per accedens ratione promouendi, qui iam est effectus subditus, poterit Episcopus iudicium legitimum ferre: ideo est posse etiam dispensare in illegitimitate ad minores ordines, licet potest Episcopus domiciliij.

RESOL. LV.

An Episcopus, vt aliquem in suo titulo ordinet, possit illi beneficium conferre immediate, ante ordinatum, & illum statim postea ordinare?

Et quid, si beneficium sit tenue triuim, vel quatuor reorum?

Et quid est sentiendum, si beneficio teni aduocetur patrimonium? Ex part. 10. et. 11. & Misc. 1. Rol. 4.

§. 1. DE hoc Casu sæpius interrogatus fui: cum scilicet hoc non rariùs efficere solent, & ad quæritum ex Franco, Quaranta, Riccio, & Barbofa negatiuè respondet Marchinus de Sacram. Ordin. tract. 7. part. 5. cap. 8. num. 9. Et ratio est: Primò, quia hæc beneficij collatio videretur esse in fraudem legis, scilicet ad eximendum illum Clericum, cui Beneficium confertur, à iurisdictione sui Episcopi: at fraus, & dolus nemini debent patrocinari. Secundo, si illud licite posset, frustra Tridentinum sess. 23. de Reformatione cap. 9. definiisset, Episcopum tunc solum posse aliquem alterius Diocesis ad Ordines promouere, cum per triennium fuerit cum eo commoratus, dummodo statim Beneficium illi conferat: Nam iuxta prædictam sententiam, non requireretur triennium cum dicto Episcopo commoratio.

2. Sed ego in facti contingentiæ affirmatiuè sententiam adhæsi, quam tuerit Leandrus de Sacram. tom. 2. tract. 6. disp. 8. quest. 19. quia ius solum requirit, quod quis Beneficium legitime obtineat, vt ratione illius ad ordines promoueri possit: nec distinguit quo fine, aut ratione illud obtineat: ergo nec nos distinguere debemus. Nec obstat fundamentum contrarium: dicendum enim, nullo modo fraudem legis facere, qui vitur iure suo, quod lege ipsa nititur. Et ita hanc sententiam docet etiam nouissimus Martinus.